

MAROSI LAJOS
Cseh Károly
karácsonyi folyosója

Cseh Karcsit egy évtizede ismerem, elsősorban mint műfordítót, ami nem zavarta őt abban, hogy továbbra is bőven költjön saját verseket. „Hírlik, nem is lesz / feltámadás, s az ember / csak úgy van itt: // élni már aligha, / érni még talán tud / a túlnanig” (*K. S.-nek*). Ez a haiku 2005-ben jelent meg, tehát a költőnek még jutott hét esztendő, hogy éljen és érjen. Csakhogy ő már ismerhette a szívét – diagnózissal, prognózissal együtt...

Kezdetben az első hazai Viszockij-kötetbe fordítottunk tizedmagunkkal. Olvastuk egymás kéziratait, viszont csak a könyvbemutatókon találkoztunk, ahonnan ő mindig sietett a vonathoz: utazott haza, Mezőkövesdre. De majd egyszer, talán legközelebb... A *Tilalmakat szegve* címűt még két Viszockij-könyv követte, így egyre sűrűbben ültünk össze. Karcsi barátságos ember volt, akinek tudása nem lenyűgözött, hanem felemelt. Az irodalom szakos, köztiszteltetnek örvendő, tucatnyi önálló kötettel rendelkező költő társaságában nem éreztem magam amatőrnek. Talán a majdnem azonos életkor közelített bennünket, illetve hogy ugyanannak a hegységnek a lábainál nőttünk föl, s fiatalon ugyanannak az orosz versnek a magyarázatával próbálkoztunk.

Később újabb orosz költőt is felfedeztünk magunknak, a Moszkvában élő Leonyid Volodárszkijt. A Magyar Napló olvasói ismerhetik őt. Oláh János

biztatására önálló Volodárszkij-kötet szerkesztésébe kezdtünk. Ezt a moszkvai költő fordítói érdemei és magyar történelmi tematikájú versei önmagukban is indokolták volna, de érkeztek tőle szép számmal szerelmi és más lírai költemények is. A kötet végül Miskolcon látott napvilágot, 2011/12 fordulóján. A borító kék–fehér színe és grafikája passzolt a címadó vershez, a *Karácsonyi folyosó*hoz. De a legszemélyesebb, már-már misztikus egybeesésről 2011/12 fordulóján még fogalmunk sem lehetett. A *Karácsonyi folyosót* Cseh Károly nagy szeretettel, lelkesen fordította, és a könyv középpontjába helyezte. A vers alapgondolatát a keresztény naptárak közötti eltérés adja: a nyugati karácsonytól a keleti karácsonyig megértés, türelem, párbeszéd honol. „Két hét a csodás időfolyosó hossza. / Kár, hogy nem futja hosszabbra, / s nem húzódik el, mint a háborúk”.

Mikuláskor, hatvanadik születésnapján felhívtam, de csak röviden beszélgettünk, mert tudtam, sokan fogják aznap köszönteni. A banális szavak helyett rá kellett volna ripakodnom, éppen azokkal a sorokkal, amelyeket Viszockij sírjánál mondtak el oroszul, s amelyeket Karcsi fordított magyarra: „Testvér, ragaszkodj foggal és körömmel a léthez; / Ha már halott leszel: a lényegét akkor érted.” Karcsi pedig... Jólesett neki a figyelem és szeretet születésnapi megnyilvánulása Egerben is. Felvillanyozták új kötetei. Advent volt, majd szenteste. A nyugati karácsony után sem pihent: január 7-én telefonon beszélt Volodárszkijjal, elújságolta, hogy 8-án Egerbe utazik pravoszláv karácsonyt ünnepelni. Utána hazatért, és másnap a karácsonyi folyosó bezárult számára.

Cseh Károly (1952–2013)